

CPTPP HẤP DẪN TRONG MẮT NHIỀU ĐỐI TÁC

Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ Xuyên Thái Bình Dương (CPTPP) đã đi vào thực thi được gần 02 năm và đã phần nào thể hiện hiệu quả trong việc hỗ trợ thúc đẩy kinh tế các nước thành viên. Trong bối cảnh các nền kinh tế đang nỗ lực mở rộng phạm vi hợp tác thương mại của mình để ứng phó với suy thoái kinh tế từ COVID-19, CPTPP nổi lên như một lựa chọn đầy hấp dẫn. Những nền kinh tế như Trung Quốc, Hàn Quốc, Anh, Đài Loan... đều đang bày tỏ ý định muốn gia nhập Hiệp định này.

Vào đầu tháng 09/2020, trong một nỗ lực cân bằng kinh tế và ngoại giao với các quốc gia ngoài EU sau Brexit, Anh đã tiến hành thảo luận với 11 nước thành viên CPTPP về việc gia nhập Hiệp định. Chỉ 02 tháng sau, ngay khi vừa ký kết Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP) cuối tháng 11/2020, Trung Quốc và Hàn Quốc cũng đề cập đến việc xem xét gia nhập CPTPP như một phương thức mở rộng mạng lưới thương mại đa phương của mình. Ngày 13/12 vừa qua, Đài Loan cũng thông báo mong muốn nộp đơn xin gia nhập CPTPP, tuy vẫn chưa đưa ra khung thời gian cụ thể do chưa hoàn tất quá trình tham vấn với các nước thành viên Hiệp định.

Theo quy định trong CPTPP, các ứng viên muốn gia nhập Hiệp định cần phải đạt được những tiêu chuẩn sau: (i) Làm rõ cách thức mà ứng viên đó sử dụng để tuân thủ đầy đủ quy định hiện hành của CPTPP; và (ii) Đưa ra bản chào mở cửa thị trường có mức độ cao nhất trong các lĩnh vực hàng hóa, dịch vụ, đầu tư, dịch vụ tài chính, mua sắm chính phủ, doanh nghiệp nhà nước và nhập cảnh tạm thời của khách kinh doanh, được định hướng bởi những cam kết đã đi vào thực thi trong Hiệp định CPTPP gốc.

Hiệp định CPTPP chính thức có hiệu lực tại Việt Nam từ 14/01/2019 sau khi đã có hiệu lực từ 30/12/2018 ở 6 nước thành viên khác là Canada, Mexico, Nhật Bản, Singapore, Australia và New Zealand. Sau thành viên thứ 7 là Việt Nam, vẫn chưa có thêm nước thành viên nào trong số 4 thành viên ký CPTPP còn lại (Malaysia, Brunei, Chile, Peru) thông qua Hiệp định này.

Trong năm đầu thực thi CPTPP, Việt Nam đạt kết quả xuất siêu 1,6 tỷ USD sang các nước thành viên, tăng đáng kể so với con số 0,9 tỷ USD nhập siêu năm 2018. Năm 2019, kim ngạch xuất nhập khẩu của Việt Nam sang 06 nước đã phê chuẩn CPTPP là 34,4 tỷ USD, tăng 8,2% so với năm 2018. Những kết quả bước đầu cho thấy CPTPP đã có ảnh hưởng tích cực đến tiến trình cơ cấu lại thị trường xuất khẩu và nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp Việt, đóng góp vào chặng đường phát triển kinh tế qua hội nhập của Việt Nam. ■

Quy trình gia nhập Hiệp định CPTPP

Bước 1: Thông báo muốn gia nhập Hiệp định

- Trước khi nộp đơn gia nhập, ứng viên được khuyến khích tiến hành trao đổi không chính thức với 11 nước thành viên đã ký kết CPTPP về mong muốn gia nhập Hiệp định.
- Ứng viên thông báo Yêu cầu gia nhập chính thức với New Zealand – nước lưu chiếu để bắt đầu quá trình đàm phán gia nhập CPTPP.
- New Zealand xác nhận đã nhận được Yêu cầu gia nhập của ứng viên, và chia sẻ bản yêu cầu đến các nước thành viên CPTPP.

Bước 2: Bắt đầu Quy trình kết nạp

- Hội đồng CPTPP công bố quyết định bắt đầu quy trình kết nạp.
- Ứng viên được khuyến khích tiến hành tham vấn với từng nước thành viên CPTPP về những lĩnh vực hai Bên quan tâm (buổi tham vấn không thuộc quy trình đàm phán).
- Thành lập một Nhóm Công tác về Gia nhập tiến hành đàm phán với ứng viên.

Bước 3: Thành lập Nhóm Công tác về Gia nhập

- Nhóm Công tác về Gia nhập sẽ bao gồm các đại diện chính phủ của mỗi nước thành viên CPTPP. Chủ tịch của Nhóm Công tác về Gia nhập sẽ được chỉ định trên cơ sở đồng thuận.
- Hội đồng sẽ đưa ra quyết định về việc thành lập Nhóm Công tác về Gia nhập riêng biệt cho từng ứng viên muốn tham gia CPTPP, hoặc gộp thành một Nhóm Công tác chung về Gia nhập. Nhóm Công tác có thể xin chỉ đạo của Hội đồng.
- Trong cuộc họp đầu tiên của Nhóm Công tác, ứng viên cần thể hiện các nỗ lực tính đến hiện tại, cùng các thay đổi cần thiết với hệ thống pháp luật nội địa để thực thi các cam kết trong CPTPP.

- Trong vòng 30 ngày từ cuộc họp đầu tiên, ứng viên gửi bản chào mở cửa thị trường/các biện pháp không tương thích cho Nhóm Công tác. Nếu bản chào được chấp thuận, các nước thành viên CPTPP sẽ xác nhận hoặc nộp cam kết tương ứng của mình đối với ứng viên.
- Ứng viên đàm phán về các bản chào và chứng minh năng lực thực thi thông qua Nhóm Công tác hoặc hình thức song phương (nếu phù hợp).
- Sau khi hoàn tất đàm phán, Nhóm Công tác nộp báo cáo bằng văn bản cho Hội đồng về các điều khoản và điều kiện đối với ứng viên muốn gia nhập CPTPP.

Bước 4: Chấp thuận của Hội đồng

- Hội đồng đưa ra quyết định chấp thuận ứng viên gia nhập vào CPTPP dựa trên cơ sở đồng thuận trong Nhóm Công tác.
- Chủ tịch Hội đồng chính thức gửi thư cho ứng viên thông báo về quyết định trên.
- Ứng viên sẽ có 06 tháng (có thể gia hạn theo thỏa thuận) để nộp văn kiện xin gia nhập cho Cơ quan lưu chiếu sau khi hoàn tất thủ tục pháp lý trong nước.
- Các nước thành viên thông báo cho Cơ quan lưu chiếu sau khi hoàn tất thủ tục pháp lý cần thiết chấp thuận ứng viên mới tham gia Hiệp định CPTPP.
- Ứng viên sẽ trở thành thành viên CPTPP sau 60 ngày kể từ (i) ngày ứng viên nộp văn kiện thông báo chấp nhận các điều khoản và điều kiện gia nhập; hoặc (ii) ngày mà tất cả nước thành viên CPTPP đã thông báo với nước lưu chiếu bằng văn bản về việc đã hoàn tất thủ tục pháp lý trong nước tương ứng, tùy theo thời gian nào đến sau.

Nguồn: "Quyết định về Quy trình, thủ tục và điều kiện xem xét, kết nạp đối với các nước thành viên mới" trong Phiên họp thứ nhất của Hội đồng CPTPP ngày 19/01/2019 tại Tokyo, Nhật Bản

